

Sygn. akt II UK 243/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku E. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we W.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego we W.
z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt III AUa .../16,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 października 2016 r., III AUa/16, Sąd Apelacyjny we W. oddalił apelację wnioskodawcy E. K. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we W. z dnia 3 marca 2016 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we W. o emeryturę, dzieląc ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz ich ocenę prawną, według której wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat (wykazał 22 lata, 5 miesięcy i 4 dni tego stażu), przy spełnieniu warunku 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wykazał 19 lat, 7 miesięcy i 14 dni takiej pracy), liczonych na dzień 1 stycznia 1999 r. Przy ustalaniu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach Sądy orzekające w sprawie nie uwzględniły w ogólnym stażu pracy, pracy wykonywanej w okresach: od dnia 21 lipca 1971 r. do

dnia 18 czerwca 1976 r. oraz od dnia 12 kwietnia 1979 r. do dnia 18 maja 1979 r. w gospodarstwie rolnym rodziców, gdyż w powyższych okresach wnioskodawca uczęszczał do Technikum Mechanicznego w innej miejscowości - odległej o 28 km - pięć razy w tygodniu. Tym samym wnioskodawca nie wykazał 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego wymaganego na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.).

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną w całości pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i w konsekwencji niezastosowanie art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy emerytalnej, przez przyjęcie, że praca wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców była jedynie pomocą świadczoną rodzicom a nie pracą, skoro „wnioskodawca był uczniem Technikum Mechanicznego i dojeżdżał 28 km do szkoły w dni robocze, a więc nie mógł wykonywać pracy w gospodarstwie (...)”. Wskazał także na naruszenie przepisów postępowania - art. 244 § 1, art. 328 § 2, art. 385, art. 316 oraz 233 k.p.c. W oparciu o powyższe zarzuty, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu z zasądzeniem kosztów postępowania „w tym kosztów zastępstwa advokackiego wg norm przepisanych, za obie instancje oraz za postępowanie kasacyjne, w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej ustalonej w § 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności advokackie (...) - z uwagi na zawłość i obszerność niniejszej sprawy”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienia prawne, a także potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Pełnomocnik wnioskodawcy wskazał na „konieczność dokonania wykładni przez Sąd Najwyższy pojęcia pracy w gospodarstwie rolnym (w kontekście art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy emerytalnej) (...)”. Wskazał, że „powyższa kwestia nie jest ani doktrynalnie ani orzeczniczo opracowana i omówiona (...)”. Dodatkowo, w opinii pełnomocnika wnioskodawcy, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona,

„z uwagi na skalę i charakter błędów popełnionych przez sąd odwoławczy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13,

poz. 5).

Wskazywana w skardze kasacyjnej potrzeba wykładni art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie znajduje uzasadnienia. Kwestie wskazywane jako zagadnienie wywołujące potrzebę wykładni zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Zgodnie z tezą wyroku z dnia 8 marca 2011 r., II UKN 305/10 (LEX nr 852557), do stażu emerytalnego uwzględnia się jak okresy składkowe (art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej) nie okresy jakiegokolwiek pracy rolniczej, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie, w którym osoba zainteresowana (domownik) zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania w nim prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą. Ponadto w wyroku z dnia 17 października 2008 r. II UK 61/08 (LEX nr 741080), Sąd Najwyższy wyjaśnił, na tle art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, że nauka w szkole średniej, w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania, odbywana w systemie dziennym uniemożliwia - co do zasady - możliwość podjęcia stałej pracy w gospodarstwie rolnym w rozmiarze pozwalającym na zaliczenie tej pracy do okresu zatrudnienia. Tym samym nie zachodziła potrzeba wykładni przepisów prawa wskazywana w skardze kasacyjnej.

Trzeba też zauważyć, że jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Należy także wskazać za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba

wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

kc